

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları
ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri
Muhammet Aykuthan ULUSOY

TURKSOSBİLDER

Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri¹

<https://doi.org>

10.55107/turksosbilder.1311530

Muhammet Aykuthan ULUSOY
aykuthan.ulusoy@kilis.edu.tr
[0000-0003-0045-3942](https://doi.org/10.55107/turksosbilder.1311530)

Özet

Anne babaların çocuklarına yönelik tutumları onların şahsiyetlerinin şekillenmesinde önemli bir faktör olarak ifade edilebilir. Geçmiş dönem yaşantılarımız yoluyla oluşturduğumuz zihinsel temsillerin düşünme ve davranış biçimine olan etkisi dikkate alındığında anne baba tutumunun ne denli önemli olduğu daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Geçmiş dönem yaşantıları senaryosuna göre birey, yaşadığı hayat içerisinde yeni olay ve durumlarla karşılaşır, çevresinden öğrendikleri sayesinde karşılaştığı duruma hem zihinsel hem de davranış bakımından bir tepki gösterir. Burada edindiği tecrübe benzer durumlarla karşılaştığında nasıl bir düşünce ve davranış ortaya koyacağı konusunda bireye yardımcı olur. Bu noktada devreye giren otomatik düşünceler, edinilmiş tecrübeler vesilesi kendi kendine, hızlı bir biçimde ortaya çıkar, davranışı yönlendirir bu sayede birey benliğini zihinsel olarak ortaya koyar. Elde edilen zihinsel temsillerin aile ortamındaki davranış kalıplarından etkilenmesi muhtemel görünmektedir.

Betimsel tarama modeli ile desenlenen araştırmada çalışma grubu belirlenirken uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiş (n=53) bu surette ortaokul çocuklarının algıladıkları anne baba tutumlarının çocukluk dönemi otomatik düşünceleri ile ilişkisi incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1999) tarafından revize edilen anne baba tutum ölçeği ve Ergin ve Kapçı (2013) tarafından uyarlanan çocukluk dönemi otomatik düşünceleri ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre algılanan anne baba tutumu ile kardeş

¹ Bu araştırma IX. TURKCESS Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

sayısı, okul başarı algısı ve baba eğitim durumu arasında, otomatik düşüncelerle sınıf seviyesi ve yaş arasında anlamlı farklılıklar olduğu; algılanan demokratik anne baba tutumu ile otomatik düşünceler arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Anne Baba Tutumu, Otomatik Düşünceler, Demokratik Tutum

The Relationship Between Perceived Parental Attitudes and Childhood Automatic Thoughts in Secondary School Children

Abstract

The attitudes of parents towards their children can be expressed as a significant factor in shaping their personalities. Our past experiences form schemas. These schemas influence our behaviors. This highlights the importance of parental attitudes. Individuals encounter new events and situations in their lives and respond to them both mentally and behaviorally based on what they have learned from their surroundings. The experiences they acquire assist them in determining their thoughts and behaviors when faced with similar situations. This is where automatic thoughts come into play. It seems likely that the schemas developed can be influenced by the behaviors within the family.

In this study, a descriptive survey model was employed. The study group was determined through appropriate sampling methods (n=53). The relationship between perceived parental attitudes of secondary school children and childhood automatic thoughts was examined. The data collection tools used were a personal information form, the parental attitude scale revised by Kuzgun and Eldeleklioğlu (1999), and the childhood automatic thoughts scale adapted by Ergin and Kapçı (2013). According to the research findings, significant differences were found between perceived parental attitudes and the number of siblings, perceived academic achievement, and father's educational status. Significant differences were found between automatic thoughts and grade level and age. Negative significant correlations were identified between perceived democratic parental attitudes and automatic thoughts.

Key Words: Perceived Parental Attitudes, Automatic Thoughts, Democratic Attitude

Giriş

İnsan etkileşimli bir varlıktır. Çevresiyle iletişim kurarak bilgi alışverişinde bulunur. İnsanların diğer kimselerle etkileşime girmesi, iletişim kurması ve onlarla birlikte çalışması kültürün ve toplumun oluşmasına katkı sağladığı kadar şahsiyetlerinin şekillenmesini de etkilemektedir. Bu noktadan hareketle dünyaya yeni gelmiş ve gelişmekte olan bir çocuğun anne babasını etkilediğini aynı zamanda anne babasından etkilendiğini ifade etmek ispata muhtaç bir iddia olmayacaktır. Aile yapısı araştırmasına göre Türkiye'deki bireylerin %55,5'i aile ilişkilerinin kötüye

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

gittiğini ifade etmektedir. Aile ilişkilerini etkileyen tek faktör anne baba tutumları değilse de anne baba tutumlarının aile içi ilişkileri etkileyen bir yapıda olması münasebetiyle önemli olduğu düşünülmektedir (TÜİK, 2006). Çocuklar, doğdukları andan itibaren etraflarındaki fiziksel ve sosyal çevreyle uyum sağlama sürecine girerler. Bu süreçte, anne ve babalar çocuklar için en büyük destek ve rehberlik kaynağıdır. Anne ve babalarıyla kurdukları bağlar aracılığıyla dünya ile olan etkileşimlerini öğrenir ve geliştirir (Yavuzer ve ark., 2011). Dünya ile etkileşimin öğrenilmesinde kurulan bağlar hususu anne babaların çocuklarına davranırken takındıkları tutumların onların gelecek dönemlerindeki davranışlarında ne kadar etkili olduğunu ortaya koyar niteliktedir. Nitekim bireyin ailesi, içinde bulunduğu toplum, sosyo-kültürel yapısı vb. faktörler bilgiyi işleme şekline etki etmektedir (Leahly, 2003). Onuncu kalkınma planında aile tutumlarının ve arkadaş çevresi ile ilgili koşulların etkisinin ortaya koyulması gerektiği ve bu konuda ailelere eğitimler düzenlenmenin gerekliliği ifade edilmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2014).

Literatür incelendiğinde farklı isimlendirmeler ve ayrımlar yapılmış olmasına rağmen anne baba tutumlarının üç ana başlık altında toplandığı ifade edilebilir. Bunlar, otoriter, demokratik ve koruyucu anne baba tutumları olarak karşımıza çıkmaktadır. Anne babanın katı, kuralları hayatın merkezine alan ve otoriteye dayalı bir iletişim tercih ettiği otoriter anne baba tutumu, kurala uygun davranmanın önemini vurgularken çocuğun özgüvenine, özerkliğine ve duygusal gelişimine ket vurabilir. Baba destek programı değerlendirme raporuna göre babaların tutumlarında otoriterlik azaldıkça baba ile çocuk arasındaki iletişimin daha iyi hale geldiği, çocuğa yönelik olumlu davranış değişimi ile çocuk davranışında olumlu yansımalar görüldüğü rapor edilmiştir (Koçak, 2004). Bu duruma muhalif çalışmalar olduğu da ifade edilebilir. Yapılandırılmış bir ortam sağlaması ve ihtiyaçlara duyarlı oluşu yönüyle otoriter tutumun çocuğu olumlu anlamda etkilediği, kurallara uymayı öğrenen çocuğun mutlu, yaratıcı ve işbirlikçi tutum sergilediği kayıt edilmiştir (Krause ve Dailey, 2009). Buradaki ayırıcı hususun anne baba tutumlarında makul, dengeli ve sağlıklı davranışlar sergilemek olduğu ifade edilebilir. Bu sayede çocukların sağlıklı gelişimlerinin destekleneceği düşünülmektedir. Çocuğun ihtiyaçlarını anlamaya ve onlara uygun bir biçimde cevap vermeye çalışmak, sağlıklı sınırlar ve kurallar koymak çocuğun bilişsel ve sosyal gelişimini destekleyecektir. Demokratik ebeveynlik çocukları büyüyen ve gelişen fertler olarak uygun bir şekilde değerlendirmek, iyi bir iletişim içerisinde bulunmak, kontrol edilebilir bir özgürlük anlayışı içerisinde kuralları benimsetmek, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılamayı ihtiva eder (Hurlock, 2004). Çocuğun bağımsızlık kazanmasını yani kendi başına bir şeyler denemesini teşvik eden bu sayede özgüven kazanma, sorumluluk alma ve iletişim becerilerini geliştirme gibi özelliklerini ön plana çıkaran demokratik anne baba tutumu eleştirel düşünceyi desteklemesi yönüyle çocuğu kendi kararlarını verebilmesi yönüyle cesaretlendirebilir. Demokratik anne baba tutumu çocukların duygusal ve bilişsel ihtiyaçlarına karşı duyarlı, beklentilerin karşılanmadığı durumlarda hoşgörülü ve destekleyici bir tavır içerisindedir (Basumatary ve Baglari, 2021). Aşırı düzeyde kısıtlayıcı ve kontrolü elinden bırakmayan bir yapının sergilendiği koruyucu anne baba tutumu, çocuğun risk durumları ile karşı karşıya kalmasının önünde dururken kendi kendine bir şey yapmasının önünde durup bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden olabilir. Bu tutum sayesinde çocuklar bağımsız olamaz hale gelir, yeteneklerine inanmazlar, kapsamlarının sınırlı olduğunu hissediler ve kararlarının sorumluluğunu üstlenmekte zorlukla yaşarlar (Saraigh ve ark., 2023). Bütün bu tutumlar ele alındığında anne babaların çocuklarına bir davranış sergilerken aslında çocuklarına

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

nasıl davranması gerektiğini de öğretmiş olduğu ifade edilebilir. Bu tutumlar sayesinde çocuğun bilişinde oluşan zihinsel temsiller ileride onun nasıl davranması ve nasıl düşünmesi gerektiği konusunda çocuğa rehberlik eder. Anne baba tutumları ile bilişsel psikolojinin alakası da bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Bilişsel psikoloji kapsamında, insanların düşüncelerinin, duygularının ve davranışlarının zihinlerindeki bilgiyi işleme prosedürlerine göre şekillendiği (Leahly, 2003), bilişsel psikolojinin duygu, düşünce ve davranış arasında düzenleyici bir tedavi modeli olduğu (Carmha, 2007) ifade edilmektedir. Bilişsel kuram bireyin bilişsel yapısını otomatik düşünceler ve şemalar başlıkları altında kavramsallaştırırken (Türkçapar, 2014) dış dünyadan elde edilen bilgi ilk olarak otomatik düşünceler sayesinde işlenir. Otomatik düşünceler, isteyerek yapılmayan, kasıtlı olmayan düşüncelerdir. Zihin akışı içerisinde yer alırlar ve daha çok duygusal sıkıntı anlarına eşlik eden, ortama ve duruma özgü bilişlerdir (Çapri, 2021). Bütün bu çerçevede bilişsel psikolojinin insanların zihinsel süreçlerine yönelik bir çerçeve sunduğunu ifade etmek yerinde olabilir. Duygu kaynaklı problemler, yanlış inanışlar, önyargılar ve olumsuz düşüncelere neden olabilecek otomatik düşüncelerin belirlenmesi ve yeniden organize edilmesi bilişsel davranışçı yaklaşımın temel gayesi olduğu belirtilmektedir. Bu gaye doğrultusunda kişinin otomatik düşüncelerinin farkında olması, düşünce süreçlerini daha şuurlu bir biçimde organize etmesine neden olabilir. Bu şuurlu yönlendirme sayesinde duygusal tepkiler daha düzenli hale gelecek ve tabi olarak daha sağlıklı davranışlar ortaya çıkacaktır. Otomatik düşünceler, bireyin bilişsel şemaları ve geçmiş deneyimleri ile ilişkilidir. Şemalar, kişinin dünya hakkındaki inanç ve beklentileri yani kıymet hükümleri diyebileceğimiz davranışını anlamlandırmaya yarayan bilişleri olarak ifade edilebilir. Örnek olarak ergenlik dönemindeki bir kişinin sakar davranışlar sergilediğinde dikkatsizim şeklinde bir otomatik düşünce ortaya koyuyor olması, çok dikkatli ve ayrıntılara hakim olmalıyım şeklinde bir ara inanca, obsesif bir yönelmeye ve çaresizlik temel inancına sahip olmasına neden olabilir. Bu örneği şöyle senaryolaştırdığımızı varsayalım. Sakar davranış sergilediğinde aşırı koruyucu bir anne baba tutumu ile yanlışını düzeltmesi sürekli engellenen ve hata yaparak öğrenmesine müsaade edilmeyen bir çocuğu ele alalım. Örnekteki dikkatli olmalıyım ara inancı hiçbir şeyi beceremiyorum ara inancına ve değersizim temel inancına dönüşebilir. İşte burada anne baba tutumları ile zihinsel yapının oluşması arasındaki etkileşim görülmektedir. Bu vesile ile her ikisinin de birbiri ile ilişkili olabileceği düşünülebilir. Anne baba tutumlarının bireyin otomatik düşünce miktarı ile etkileşimi olma ihtimali düşünüldüğünde yapılması gereken öncelikli adım, otomatik düşünce sahibi olup olmadığının belirlenmesi, algıladığı anne baba tutumunun ne olduğu ve bu ikisi arasında ilişkinin olup olmadığı olacaktır.

Anne baba tutumlarının ve otomatik düşüncelerin kişiliğin birçok yönü ile ilgili olduğu yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda anne baba tutumlarının düşünme stilleri (Palut, 2008), utangaçlık (Parlar ve Özbuk, 2018), davranış problemleri (Derman ve Başal, 2013), saldırganlık (Yıldız ve Erci, 2011), kimlik statüsü (Yeşilkılıç, 2018), umut ve iyi oluş (Kargı ve Topkaya, 2023), benlik saygısı (Filiz, 2013) gibi çok geniş yelpazede farklı değişkenlerle ilişki içerisinde bulunduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte otomatik düşüncelerin kişilik yapısının farklı faktörlerini konu edindiği çalışmalara da rastlamak mümkündür. Otomatik düşüncelerin bu kapsamda özgüven (Çalikuşu ve Sürücü, 2020), atılganlık (Öz ve Ayhan, 2020) ve umutsuzlukla (Artıran, 2020) ilişkili olduğu ifade edilmektedir. Kültürlerarası yapılan çalışmalar toplum dinamiklerinin farklılık arz edebileceğini

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

ifade ederken bu durumun anne baba tutumlarına da aksetmesi muhtemel görünmektedir. Yapılan bir çalışmada beş farklı etnik grubun anne baba tutumları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlendiği ifade edilmektedir (Jambunathan ve ark., 2000).

Sonuç olarak, bir çocuğun yegane iletişim kurduğu kimselerin anne ve babası olduğu, bu iletişim vesilesi ile ortaya çıkan öğrenmelerin anne babaların tutum ve davranışlarından etkilenebileceği ifade edilebilir. Bu çerçeveden değerlendirildiğinde anne baba tutumlarının bilişsel anlamda düşünme biçimine olumlu/olumsuz katkı sağlayan yapıları etkileyebileceği ön görülmektedir. Bu çerçevede yapılan araştırmanın amacı ortaokul çocuklarının algıladıkları anne baba tutumları ile otomatik düşünceleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda ifade edilen sorulara cevap aranmıştır.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayıları ile algıladıkları anne baba tutumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin okul başarı algısı ile algıladıkları anne baba tutumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumu ile algıladıkları anne baba tutumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf seviyesi ile algıladıkları anne baba tutumu ve otomatik düşünce puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile algıladıkları anne baba tutumu ve otomatik düşünce puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Araştırmaya katılan öğrencilerin algılanan anne baba tutumu ile otomatik düşünceler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Yapılan çalışma betimsel tarama modeli kullanılmak suretiyle desenlenmiştir. Bir değişken ya da olgu hakkındaki temel bilgiyi (Hepner ve ark., 2008) var olduğu haliyle (Tanrıoğen, 2009) sağlama gayesi taşıyan betimsel araştırmalar, seçilen grubun belirli özelliklerini belirlemeye çalışır (Büyüköztürk ve ark., 2022). Bu yönüyle çalışmanın yürütüldüğü grubun mevcut halde algıladıkları anne baba tutumları ve otomatik düşünce yoğunlukları betimlenmeye çalışılmaktadır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmacının kolayca ulaşabileceği bir örneklemden veri toplaması olarak ifade edilen uygun örnekleme yöntemi (Büyüköztürk ve ark., 2022) araştırmacının kendi kanaatleri yönünde bir parçayı seçmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Tanrıoğen, 2009, Tutar ve Gariper, 2010).

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Bilgiler

	n	%
6. Sınıf	23	43,4
7. Sınıf	30	56,6

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

Toplam	53	100
12 Yaş	23	43,4
13 Yaş	22	41,5
14 Yaş	8	15,1
Toplam	53	100
Kız	28	52,8
Erkek	25	47,2
Toplam	53	100

Veri Toplama Araçları

Anne Baba Tutum Ölçeği

Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1999) tarafından geliştirilen anne baba tutum ölçeği 40 madde 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar, demokratik anne baba tutumu 15 madde ile koruyucu istekçi anne baba tutumu 15 madde ile otoriter anne baba tutumu 10 madde ile belirlenmektedir. “Hiç Uygun Değil” (1) yönünden “Tamamen Uygun” (5) yönüne doğru 5’li likert tipte hazırlanan ölçeğin puanlaması alt boyutlar kapsamında elde edilen toplam puanlar bakımından yapılmaktadır. Bu doğrultuda alınan puan yükseldikçe ilgili alt boyutta algılanan anne baba tutumunun yükseldiği ön görülmektedir. Ölçeğin geliştirilmesinde elde edilen iç tutarlılık ve kararlılık katsayıları demokratik tutum için .92, koruyucu istekçi tutum için .75, otoriter tutum için .79 olarak ifade edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen iç tutarlılık katsayıları demokratik tutum için .91, koruyucu istekçi tutum için .97, otoriter tutum için .73 olarak bulunmuştur.

Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri Ölçeği

Ergin ve Kapçı (2013) tarafından uyarlanan çocukluk dönemi otomatik düşünceleri ölçeği 40 madde ve 4 faktörden oluşmaktadır. Faktörler sosyal tehdit, kişisel başarısızlık, düşmanlık ve fiziksel tehdittir. “Hiçbir Zaman” (0) yönünden “Her Zaman” (4) yönüne doğru 5’li likert tipte hazırlanan ölçeğin puanlaması her bir madde için alınan puanın toplanması yoluyla elde edilmektedir. Bu kapsamda alınabilecek en düşük puan 0 iken en yüksek puan 160’tır. Ölçeğin uyarlamasında elde edilen test tekrar test kararlılığı .90, iç tutarlılık .94 olarak ifade edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen iç tutarlılık katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Tablo 2. Kardeş Sayıları ve Algılanan Anne Baba Tutumu

	N	Ort.	Ss.	F	p	Anlamlı Fark	
Otoriter	Tek Çocuk	9	12,78	1,56	520,9	,000	1>2>3>4
	2 Kardeş	18	14,17	0,99			
	3 Kardeş	15	24,33	1,95			
	4 Kardeş	11	36,73	2,15			
Koruyucu İstekçi	Tek Çocuk	9	39,22	10,38	3,31	,028	3>1,4
	2 Kardeş	18	46,78	8,29			

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

3 Kardeş	15	50,33	7,25
4 Kardeş	11	41,27	13,50

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun kardeş sayıları ile algıladıkları otoriter ve koruyucu istekçi anne baba tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Algılanan otoriter anne baba tutumu açısından ailede tek çocuk olan katılımcıların puan ortalaması 12,78, 2 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 14,17, 3 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 24,33, 4 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 36,73'tür. Algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu açısından ailede tek çocuk olan katılımcıların puan ortalaması 39, 22, 2 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 46,78, 3 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 50,33, 4 kardeş olan katılımcıların puan ortalaması 41,27'dir. Yapılan fark testinin anlamlı çıkmasının ardından elde edilen anlamlı farklılığın hangi gruplar lehinde olduğunu belirlemek için post hoc analizi yapılmış (LSD) algılanan otoriter anne baba tutumu için bütün alt grupların birbirleri ile, algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu için 1 ile 3 kardeş ve 3 ile 4 kardeş arasında anlamlı farklılıklar elde edildiği görülmüştür.

Tablo 3. Okul Başarı Algısı ve Algılanan Anne Baba Tutumu

	N	Ort.	Ss.	F	p	Anlamlı Fark	
Koruyucu İstekçi	Az Başarılı	6	38,50	14,65	2,41	,08	1<2,3,4
	Orta	13	49,08	8,20			
	Başarılı	18	42,61	9,68			
	Çok Başarılı	16	48,00	9,44			

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun okul başarı algısı ile algıladıkları koruyucu istekçi anne baba tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu açısından kendisini az başarılı olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalaması 38,5, kendisini orta düzeyde başarılı olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalaması 49,08, kendisini başarılı olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalaması 42,61, kendisini çok başarılı olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalaması 48'dir. Yapılan fark testinin anlamlı çıkmasının ardından elde edilen anlamlı farklılığın hangi gruplar lehinde olduğunu belirlemek için post hoc analizi yapılmış (LSD) kendisini az başarılı olarak tanımlayan öğrencilerle diğer gruplar arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Tablo 4. Anne Eğitim Durumu ve Algılanan Anne Baba Tutumu

	N	Ort.	Ss.	F	p	
Demokratik	Okur Yazar Değil	6	59,33	19,08	1,28	,29
	Okur Yazar	7	64,57	8,34		
	İlköğretim	35	58,80	13,10		
	Lise	5	69,60	3,44		
Otoriter	Okur Yazar Değil	6	27,83	10,42	1,40	,26
	Okur Yazar	7	23,14	9,82		
	İlköğretim	35	20,57	8,79		
	Lise	5	18,00	9,51		

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

Koruyucu İstekçi	Okur Yazar Değil	6	47,00	11,14	,13	,94
	Okur Yazar	7	46,14	8,23		
	İlköğretim	35	45,23	9,65		
	Lise	5	43,20	17,89		

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun anne eğitim durumu ile algıladıkları anne baba tutumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır.

Tablo 5. Baba Eğitim Durumu ve Algılanan Anne Baba Tutumu

Otoriter	N	Ort.	Ss.	F	p	Anlamlı Fark	
	Okur Yazar Değil	2	32,50	10,61	3,28	,03	1>2,4
	Okur Yazar	3	13,00	1,00			
	İlköğretim	36	22,97	9,23			
Lise	12	17,33	7,49				

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun baba eğitim durumu ile algıladıkları otoriter anne baba tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Algılanan otoriter tutum açısından okur yazar olmayan babaların puan ortalaması 32,5, okur yazar olan babaların puan ortalaması 13, ilköğretim mezunu olan babaların puan ortalaması 22,97 ve lise mezunu olan babaların puan ortalaması 17,33'tür. Yapılan fark testinin anlamlı çıkmasının ardından elde edilen anlamlı farklılığın hangi gruplar lehinde olduğunu belirlemek için post hoc analizi yapılmış (LSD) okur yazar olmayan babaların puanları ile okur yazar ve lise mezunu babaların puanları arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Tablo 6. Sınıf Seviyesi ile Algılanan Anne Baba Tutumu

Koruyucu İstekçi	Sınıf	N	Ort.	Ss.	t	p
	6.Sınıf	23	47,83	9,54	3,61	0,00
7.Sınıf	30	39,83	6,57			
Otomatik Düşünce	6.Sınıf	23	20,39	17,69	-2,98	0,00
	7.Sınıf	30	38,90	25,40		

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun sınıf seviyesi ile algıladıkları koruyucu istekçi anne baba tutumları ve otomatik düşünce puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu açısından 6. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 47,83, 7. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 39,83'tür. Otomatik düşünce puanları açısından 6. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 20,39, 7. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 25,40'dır.

Tablo 7. Yaş ile Algılanan Anne Baba Tutumu

Koruyucu İstekçi	N	Ort.	Ss.	F	p	Anlamlı Fark	
	12 Yaş	23	47,00	9,73	4,75	0,01	12>13>14
13 Yaş	22	41,55	4,52				
14 Yaş	8	37,50	11,48				
Otomatik Düşünce	12 Yaş	23	20,57	18,09	4,39	0,02	12<13,14
	13 Yaş	22	37,32	24,74			

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

14 Yaş	8	42,75	28,04
--------	---	-------	-------

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun yaşları ile algıladıkları otoriter anne baba tutumları ve otomatik düşünce puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu açısından 12 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 47, 13 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 42,55, 14 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 37,5'tir. Otomatik düşünce puanları açısından 12 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 20,57, 13 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 37,32, 14 yaşında olan katılımcıların puan ortalaması 42,75'tir. Yapılan fark testinin anlamlı çıkmasının ardından elde edilen anlamlı farklılığın hangi gruplar lehinde olduğunu belirlemek için post hoc analizi yapılmış (LSD) algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu açısından bütün yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar, otomatik düşünce puanları açısından 12 yaş grubu katılımcıların 13 ile 14 yaş grubu katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Tablo 8. Otomatik Düşünce ile Algılanan Anne Baba Tutumu

	Demokratik	Otoriter	Koruyucu İstekçi
Otomatik Düşünce	r -0,545	0,02	-0,305
	p 0,00	0,90	0,03
	N 53,00	53,00	53,00

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan grubun otomatik düşünce puanları ile algıladıkları otoriter anne baba tutumları arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Otomatik düşünce puanları ile algılanan demokratik tutum ve algılanan koruyucu istekçi tutum arasında anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Otomatik düşünce puanları ile algılanan otoriter tutum arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde kardeş sayısı ile algılanan anne baba tutumu arasında anlamlı farklılıklar elde edildiği görülmektedir. Kardeş sayısının artması durumunda algılanan otoriter anne baba tutumunun arttığı ifade edilmiştir. 3 kardeş olanlar 1 ve 4 kardeş olanlara nazaran anne babalarını daha fazla koruyucu istekçi bulmaktadır. Otoriterliğin sabırlı davranma ile ilişkisi olabileceği düşünüldüğünde çocuk sayısının artması durumunda sabırlı davranışın azalacağı dolayısıyla da otoriter davranışın artacağı ifade edilebilir. Meriç ve Erdem'in (2023) yaptığı çalışmada sınıftaki öğrenci sayısı arttıkça sabır eğiliminin azaldığı ifade edilmektedir.

Okul başarısını "az başarılı" olarak değerlendiren öğrencilerin algıladıkları koruyucu istekçi anne baba tutumu diğer öğrencilere nazaran anlamlı bir biçimde daha düşüktür. Bu durum anne babaların akademik başarı konusundaki talepkarlıklarının öğrencilerin kendilerini başarılı görüp görmemesi üzerinde etkili olduğuna işaret etmektedir. Sontur ve arkadaşlarının (2021) yaptığı çalışmada ailenin akademik tutumlarının artması durumunda öğrenme sorumluluğunun arttığı dolayısıyla ailenin tutumunun bu duruma etkili olduğu ifade edilmektedir. Ebeveyn beklentilerinin ve ebeveyn beklentilerinin algılanmasının, ergenlerin akademik beklentilerini

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

yükseltmede ve dolayısıyla başarılarını artırmada önemli olduğunu kayıt edilmiştir (Patrikakou). Aynı zamanda bu durum, ailenin ilgisi olarak da değerlendirilebilir. Peker ve Kağızmanlı (2018), anne baba tutumunun kabul/ilgi alt boyutunun kendini aşma, bilgiyi kullanma ve akademik güdülenmeyi yordadığını ifade etmektedir. Drews ve Teahan'ın (1957) akademik başarı ve anne baba tutumunu konu edindiği çalışmada yüksek başarı gösteren çocukların annelerinin düşük başarı gösteren çocukların annelerine kıyasla daha otoriter ve kısıtlayıcı tutumlar sergilediğini, üstün zekâli yüksek başarı gösteren çocukların ebeveynleri de çocuk yetiştirme konusunda daha cezalandırıcı tutumlara sahip olduğunu belirtmektedir. Bu durum akademik başarıyı arttırmak için otoriter ve kısıtlayıcı bir tutum göstermek gerektiğini gibi algılanmamalı araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında akademik başarısını az olarak nitelendiren çocuklar bağlamında algılanan anne baba tutumunun daha az otoriter ve daha az kısıtlayıcı olabileceğini akıllara getirmelidir.

Annenin eğitim düzeyi ile çocuklarının algıladıkları tutumlar arasında anlamlı farklılıklar elde edilememiştir. Baba eğitim düzeyi ile algılanan otoriter tutum arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Babanın eğitim düzeyi arttıkça algılanan otoriter tutuma ait puanlar azalmaktadır. Ulusoy (2022) yaptığı çalışmada eğitim düzeyi arttıkça algılanan otoriter tutumun arttığı sonucuna ulaşmıştır. Eğitimin kazanımları arasında ifade edilebilecek iletişimde tek yönlülüğün azalması, düşünce bağımsızlığına verilen önemin artması gibi durumların otoriter tutumla ilişkisi düşünüldüğünde algılanan otoriter baba tutumundaki azalmanın görülebileceği ifade edilebilir.

Sınıf seviyesi ile algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu ve otomatik düşünce puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Sınıf seviyesi yükseldikçe algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu azalmaktadır. Julie ve arkadaşlarının (2000) yaptığı çalışma sonuçlarına göre çocukluklarına karşı sert ebeveynlik tutumu sergileyen, yaşama ilişkin olumsuz tutumları olan ve gerçekçi olmayan gelişimsel beklentilere sahip olan anneler, kendi çocuklarına karşı olumsuz tutumlara sahiptir. Bahsi geçen çalışma gelişimsel özelliklerin çocuk yetiştirme üzerinde ne denli önemli olduğunu belirtmektedir. Elde edilen bulgular ışığında ifade edilecek olursa, ergenlik döneminde bireyler bağımsız olmak için çaba harcamakta ve kendi yaşamları ile ilgili kararları kendileri almak istemektedirler (Özdemir ve Çok, 2011). Bu noktadan hareketle sınıf seviyesinin yükselmesi ile ergenlik döneminin içerisinde bir adım daha yaklaşmış çocuğun algıladığı koruyucu tutumun azalabileceği ifade edilebilir. Aynı araştırma sorusunda sınıf seviyeleri ile otomatik düşünce puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Buna göre sınıf seviyesi yükseldikçe otomatik düşünce puanları artmaktadır. Bu durum, oluşturulan zihinsel şemaların artışı ile alakalı olabilir. Şemalar bebeklik, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde gözlem ve yaşantı yoluyla öğrenilmiş kalıp yargılar, inançlar ya da düşüncelerdir (Arı, 2021). Bu noktadan hareketle yeni hayat tecrübeleri sayesinde zihinsel şemaların çoğaldığı ifade edilebilir. Nitekim zihinsel şemalar tecrübeler sayesinde artar, zenginleşir ve farklılaşır. Düz mantıktan hareketle sınıf seviyesi ile diğer değişkenlerin arasında meydana gelen farklılık varsa katılımcıların yaşı ile aynı değişkenler arasında da anlamlı farklılıklar beklenmektedir. Katılımcıların yaşları ile algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu azalmakta, otomatik düşünce puanları artmaktadır.

Otomatik düşünce puanları ile algılanan demokratik anne baba tutumu ve algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu arasında anlamlı ilişkiler vardır. Otomatik

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

düşünce arttıkça algılanan demokratik tutum ve algılanan koruyucu istekçi anne baba tutumu azalmaktadır. Çocuğun gelişim özellikleri dikkate alındığında çalışma grubunun ergenlik dönemi özelliklerini gösteriyor olması, dönemin özelliği arasında sayılabilecek bağımsızlık kazanma gayreti sonucunda anne babayla meydana gelebilecek olumsuz iletişim demokratik tutumu olumsuz etkilediği ifade edilebilir. Bu durum bağımsızlık kazanma gayreti ile birlikte düşünüldüğünde algılanan koruyucu istekçi tutumun azalmasını da açıklayabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte anne baba tutumunun ilerleyen dönem davranışlarında etkili olduğunu ifade eden çalışmalara da rastlamak mümkündür. Yapılan bir çalışmada yetişkin çocukların cinsiyet rolü tutumlarının, annelerin hem erken çocukluk döneminde hem de orta ergenlik döneminde ölçülen cinsiyet rolü tutumlarıyla ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Cunningham, 2004). Düşünce biçimlerindeki bu değişimin anne baba tutumları ile ilişkili bulunmuş olması akıllara otomatik düşünce oluşumunda anne baba tutumlarının etkili olabileceğini getirmektedir.

Yapılan çalışma süresinde ortaya çıkan yeni durumlar ve çalışmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde daha sonra yapılacak çalışmalara ve konu ile ilgili politika yürütenlere bir takım önerilerde bulunulmuştur.

- Daha büyük çalışma grupları üzerinde denemesi elde edilen sonuçları doğrulayabilir bu sayede genel geçerliği artırılabilir.
- Yeni yapılacak çalışmalarda elde edilecek sonuçların genellebilirliğini arttırmak için çalışma grupları daha ayrıntılı bir biçimde belirlenebilir.
- Anne baba tutumları temel olarak 3 farklı alt boyut kapsamında değerlendirilmiştir. Yeni yapılacak çalışmalara literatürde bulunan ve farklı isimlendirilmiş anne baba tutumlarının dahil edilmesi önemli görülmektedir.
- Anne babalara sabır eğitimi verilmesi, sabır erdeminin kazandırılması ve bu konu hakkında eğitim programlarından yararlanılması çocuklar üzerindeki otoriter görüntüyü azaltabilir.
- Akademik başarının artırılabilmesi için ilgi ve talepkarlığın önemi üzerinde eğitimler düzenlenebilir.
- Çocuğun gelişim özellikleri hakkında bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

Kaynakça

- Arı, F. A. (2021). Bilişsel şemalar ve bağlanma. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11(4), 1823-1834. DOI: 10.30783/nevsosbilen.987946
- Artıran, M. & Şeker, A. (2020). Otomatik düşüncelerin yordayıcılığı: Umud ve umutsuzluk farkı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 36-47. DOI: 10.17755/esosder.488733
- Basumatary, A. & Bağlari, J. (2021). Relationship between academic achievement and democratic parenting style of higher secondary students. *Natural Volatiles & Essential Oils*, 8(4), 16108-16116.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (33. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ergin, D. A. & Kapçı, E. G. (2013). Çocuk ve ergenlerde olumsuz bilişlerin değerlendirilmesi: Çocukların otomatik düşünceleri ölçeğinin uyarlanması. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 72-77.
- Charmha. (2007). *Cognitive behavioural therapy*. Centre for applied research in mental health and addiction (CARMHA) at Simon Fraser University. Library Archives Canada Cataloguing in Publications Data Somers.
- Cunningham, M. (2004). The influence of parental attitudes and behaviors on children's attitudes toward gender and household labor in early adulthood. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 111-122. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00111.x>
- Çalıklı, H. & Sürücü, A. (2020). Ergenlerde özgüven ile olumsuz otomatik düşünceler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (83), 491-508.
- Çapri, B. (ed.). (2021). *Geçmişten günümüze kişilik kuramları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Daggett, J., O'Brien, M., Zanolli, K., & Peyton, V. (2000). Parents' attitudes about children: Associations with parental life histories and child-rearing quality. *Journal of Family Psychology*, 14(2), 187-199. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.14.2.187>
- Derman, T. M. & Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.
- Drews, E. M., & Teahan, J. E. (1957). Parental attitudes and academic achievement. *Journal of Clinical Psychology*, 13, 328-332. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(195710\)13:4<328::AID-JCLP2270130403>3.0.CO;2-B](https://doi.org/10.1002/1097-4679(195710)13:4<328::AID-JCLP2270130403>3.0.CO;2-B)
- Filiz, Z. (2013). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumunun diskriminant analizi ile belirlenmesi ve benlik saygısı ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 7(1), 124-141.
- Heppner, P. P., Wampold, B. E. & Kivlighan, D. M. (2008). *Psikolojik danışmada araştırma yöntemleri* (D. M. Siyez, Çev. ed). Mentis Yayıncılık.
- Hurlock, E. B. (2004). *Perkembangan Anak*. Erlangga.
- Jambunathan, S., Burts, D. C. & Pierce, S. (2000). Comparisons of parenting attitudes among five ethnic groups in the United States. *Journal of Comparative Family Studies*, 31(4), 395-406. DOI: 10.3138/jcfs.31.4.395

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

- Kalkınma Bakanlığı. (2014). Onuncu kalkınma planı çocuk çalışma grubu raporu (Yayın No: KB: 2901- ÖİK: 741). Ankara.
- Karcı, A. & Topkaya, N. (2023). Ergenlerde anne baba tutumlarının umut ve iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 99-114. DOI: 10.24315/tred.1011910
- Koçak, A.A. (2004). Baba destek programı değerlendirme raporu. AÇEV Yayınları. <https://www.acev.org/directory/baba-destek-programi-degerlendirme-raporu/>
- Krause, P. H. & Dailey, T. M.(ed.). (2009). *Handbook of parenting: Styles, stresses and strategies*. Nova Science Pub.
- Kuzgun, Y. & Eldeleklioğlu, J. (1999). Ana baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 69-77.
- Leahy, R. L. (2003). *Bilişsel terapi ve uygulamaları* (Çev. Ed. T. Özakkaş). Litera Yayıncılık.
- Meriç, E. & Erdem, M. (2023). Öğretmenlerde sabır ve tükenmişlik ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 51-83. DOI: 10.17860/mersinefd.1204194
- Öz, S. H. & Ayhan, D. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin olumsuz otomatik düşünceleri ve atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki. *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 311-324.
- Özdemir, Y. & Çok, F. (2011). Autonomy development in adolescence. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(36), 152-162.
- Palut, B. (2008). Düşünme stilleri ve anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 1-11.
- Parlar, H. & Özbük, H. (2018). Anne baba tutumları ile çocuk utangaçlığı arasındaki ilişki. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 1(1), 57-75.
- Patrikakou, E. N. (1997). A model of parental attitudes and the academic achievement of adolescents. *Journal of Research & Development in Education*, 31(1), 7-26.
- Peker, A. & Kağızmanlı, N. (2018). Ebeveyn tutumlarının ergenlerin akademik güdülenme düzeyleri üzerindeki yordayıcı etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 210-224. DOI: 10.17860/mersinefd.338252
- Saragih, R. L., Saragih, M. & Haqqi, D. U. (2023). The connection of parents' over protective perspective with teenagers' self-adjustment on 7th grade students. *Interdisciplinary Social Studies*, 2(5), 1953-1958.
- Sontur, R., Bilgili, E. & Ögüt, C. (2021). Ailenin akademik tutumunun öğrenme sorumluluğuna etkisi: Ortaokul öğrencileri örneği. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (3), 301-309.
- Tanrıoğen, A. (ed.). (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- TÜİK. (2006). Aile yapısı araştırması (ISBN:975-19-3964-X). Ankara.
- Tutar, E. & Gariper, C. (ed.). (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Lisans Yayıncılık.
- Türkçapar, H. (2014). *Bilişsel terapi*. HYB Yayıncılık.
- Ulusoy, K. İ. (2022). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarının farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 29-43.
- Yavuzer, H., Köknel, Ö., Kulaksızoğlu, A., Ayhan, H., Dodurgalı, A. & Ekşi, H. (2011). *Çocuk ve ergen eğitiminde anne baba tutumları*. Timaş Yayınları
- Yeşilkılıç, B. (2018). Ergenlerin anne baba tutumlarının kimlik statüleri üzerindeki etkisinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 68-77.

Ortaokul Çocuklarının Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Çocukluk Dönemi Otomatik Düşünceleri

Muhammet Aykuthan ULUSOY

Yıldız, E. & Erci, B. (2013). Anne baba tutumları ile adölesan saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 6-11.

Extended

The attitudes of parents towards their children can be expressed as a significant factor in shaping their personalities. Our past experiences form schemas. These schemas influence our behaviors. This highlights the importance of parental attitudes. Individuals encounter new events and situations in their lives and respond to them both mentally and behaviorally based on what they have learned from their surroundings. The experiences they acquire assist them in determining their thoughts and behaviors when faced with similar situations. This is where automatic thoughts come into play. It seems likely that the schemas developed can be influenced by the behaviors within the family.

In this study, a descriptive survey model was employed. The study group was determined through appropriate sampling methods (n=53). The relationship between perceived parental attitudes of secondary school children and childhood automatic thoughts was examined. The data collection tools used were a personal information form, the parental attitude scale revised by Kuzgun and Eldeleklioğlu (1999), and the childhood automatic thoughts scale adapted by Ergin and Kapçı (2013). According to the research findings, significant differences were found between perceived parental attitudes and the number of siblings, perceived academic achievement, and father's educational status. Significant differences were found between automatic thoughts and grade level and age. Negative significant correlations were identified between perceived democratic parental attitudes and automatic thoughts.